

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۰/۰۶/۲۶

احمد ذکی حسینی

عامل اصلی تقصیرات؛ داخلی یا خارجی؟

در تحلیل پدیده ها و قضایا، باید نقش عوامل متعدد در بوجود آمدن یک پدیده را در نظر گرفت. معمولاً و از جمله در قضیه افغانستان عامل اولی مصایب و مظالم نواقص و معایب داخلی میباشد. عامل خارجی وقتی اثر گذار است که زمینه داخلی ضعیف بوده و به آن فرصتی مداخله و تجاوز بدهد. درست مثل بدن ضعیف که بیشتر در معرض نفوذ بیماری قرار دارد. امام علی علیه السلام نیز کشوری را که جنگ در قلمروی خودش مشتعل میشود نکوهش میفرماید.

به همین منوال ماهاتما گاندی در سال ۱۹۰۸ نوشته بود: «انگلیس هند را اشغال نکرد بلکه ما هند را به انگلیس دادیم». تقدم عامل داخلی بر خارجی در سطح فرد و جامعه تأثیر گذار است.

هرچه در راه من است از طبع گمراه من است

بسیار کم اتفاق می افتد که عامل خارجی، عامل اولی بدبختی یک فرد یا جامعه باشد. دشمن مخفی تر و مخرب تر، بیشتر دشمن داخلی بوده و چنگیز می گفت: «یک چشم متوجه دشمنان باشد و دو چشم متوجه دوستت.»

در قضیه افغانستان چرا در اثر ضعف خود افراد، علماء، حکومت ها، و خانواده ها تعدادی کمونیست و دین ستیز و یا افراطی دینی، آله دست خارجی و یا تماشچی محض شوند؛ حیثیت ستون پنجم و جاده صاف کن استعمار را پیدا کرده، کودتا و جنگ داخلی براه انداخته، تجاوز خارجی را زمینه سازی کرده و باعث شکنجه و کشتار و انتحارگردند؛ بحران منطقی و جهانی ایجاد نموده و سیل خون برپا کنند.

زامداران قبلی و فعلی در دادگاه تاریخ مورد مواخذه قرار دارند که وقتی محصلین کشور را برای کسب دانش به خارج میفرستند چرا آنها را به بینش اسلامی مجهز و آراسته نمی سازند. بلکه تعداد زیادی را دانسته و ندانسته خودباخته و وابسته بار آورده و در برگشت همچون جنرال قادرها کودتا براه انداخته و عامل تباهی میگردند.

در این مخصه کشورهای دیگر به عنوان عامل دوم و سوم و هر کدام با ترجیح منافع ملی و منویات خودشان و با انگیزه ها و طرق و درجات مختلف در صدد مداخله و تأثیر گذاری و گاه حتی برای دفاع از خودشان وارد کارزار و پیکار میشوند. دفاع با این توجیه که رویدادهای یک کشور بر کشوری دیگر تأثیرات حیاتی و مرگبار دارند. در این راستا همه به شمول نیروهای داخلی (چه بسا نویسنده و خواننده این متن) مرتکب خطا شده ایم. ولی خطای اصلی، از تعداد قابل ملاحظه از زما و علمای داخلی و در قدم بعدی متوسطان و عوام خودما بوده و سوال این جاست که آن «عوامی از خواص» چرا اینقدر ضعیف، وابسته، آسیب پذیر، کم فهم و کم و یا بی ایمان اند. زمامدارانی که با ریاست طلبی، کور خود بینای مردم بوده و جنگ قدرت و تعصبات منحنط اوضاع را شکننده و ملت را شرمنده می سازند. عواقب افکار و رفتار شان هم که اظهر من الشمس است!!

کشوری ما در یک مقطع عرصه تاخت و تازی روس ها شده و در مرحله دیگر به کام امریکایی ها قرار گرفته است. و باز هم در قدم نخست عامل داخلی مقصر اصلی بوده و از عوامل دومی و سومی نیز نباید غافل بود.

د پانو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بڼی پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لوی

به قول علامه بلخی:

بر نسل جوان عیب است چون شیخ تظاهر ها اصلاح وطن خواهی اصلاح بطون باید

در روابط و مناسبات کشورها همانطوری که باد و شمال رد و بدل میشوند، مداخلات نیز متأسفانه متداول است. تأسف بار تر این است که عناصر و طبقات داخلی خنثی و بیطرف بوده و ایستادگی ننمایند. لازم بیاد آوریم که تشبثات کشورهای مثل امریکا و پاکستان تأثیر گذاری و دفاع و مداخله نه بلکه تجاوز، اشغال و حمایت از تروریستها می‌باشد. پنج سال قبل حامد کرزی گفته بود: «اگر ما هم کشوری قوی می‌بودیم در اموری دیگر کشورها مداخله می‌کردیم.» این سخن منطبق با آن مقوله سیاسی است که می‌گوید «هیچ کشوری کوچکی نیست که هوای مداخله در سایر کشورها را نداشته باشد». قطر مثال خوبی در این زمینه می‌باشد.

برو قوی شو اگر راحت جهان طلبی که در نظام طبیعت ضعیف پامال است

پس ما باید از لحاظ علمی و اخلاقی و اقتصادی قوی شویم تا مناسبات در راستای منافع خود ما عیار شده و به دیگران نیز آسیب نرساند و در برابری مداخلات خارجی مقاومت نماییم. بایبستی پذیرفت، همانطوری که دیگران منافع ملی خود را ترجیح میدهند ما نیز منافع ملی خود را ترجیح میدهم. نکته اینجاست مناسبات بایبستی مبتنی بر تعامل برد - برد باشد. عامل داخلی ضربه پذیر نه تنها از درون جامعه ما، بلکه خطرناکتر از آن از اعماق تمنیات و مشتهیات لجام گسیخته نفسانی خود ما نشأت می‌گیرد. به قول مرحوم وجودی:

بشر ای دشمن آرامی خویش هوس ها پخته ای از خامی خویش ز خود خواهی به دانشگاه هستی شدی انگیزه نا کامی خویش

در کتاب افغانستان معاصر؛ تاریخ مبارزات و بقای یک ملت» ص ۲۳ اثر پروفیسر امین صیقل استاد ارشد در دانشگاه ملی آسترالیا آمده است: «گمان اغلب بر آنست که داود خان عدم محبوبیت کمونیستها را در بین مردم با موفق شخصی خودش به صفت یک رهبر مقایسه میکرد و به این نتیجه رسیده بود که نه تنها کمونیست ها توان گرفتن قدرت را از وی نخواهند داشت بلکه شوروی ها هم آنان را در چنان جسارتی در مقابل وی کمک نخواهند کرد. به همین دلیل داود خان هم به مثل همه زور گویان دیگر تاریخ، اسیر افکار و عقاید شخصی خود شده بود.» امریکا کمتر در تاریخ تأسیس اش به اندازه دوره ترامپ آسیب پذیر شده است. فرید زکریا تحلیلگر برجسته امریکایی در شبکه سی ان ان بتاريخ ۱۲ جون ۲۰۲۰ در مورد کتاب جان بولتون که معایب ترامپ را برملا میسازد گفت: «مشکل اصلی ترامپ نا آگاهی و یا سیاست های او نیست بلکه مشکل اصلی شخصیت او است. ترامپ مردی است که علایق شخصی و سیاسی وی بر دغدغه های همچون نجابت، اخلاق و حتی قانون غلبه دارد.» در سال ۱۹۹۰ مجله امریکایی تایم این جمله را بهترین جمله طبابت سال انتخاب کرد:

Sixty percent of the diseases can be cured without external interference
بیماریها بدون مداخله خارجی قابل علاج اند. امام علی ع سخن دقیق در این زمینه دارند که در مورد فرد و جامعه صدق میکند: «درد انسان در وجود خودش است و دوایش نیز در وجود خودش است». پیرامون اصل قرآنی «حیات طیبه» و اهمیت اصلاح از خود مطلب ذیل قابل توجه است:
«تمام بیماری های انسان، از افکار او سرچشمه میگیرند؛ یعنی افکار ما هستند که بیماری ها را در وجود ما تولید میکنند:

تیر و نید: وجود بغضی در گلو، که ترکیده نمیشود!
سرطان: ناشی از نبخشیدن خود و دیگران است!

ام اس: به دلیل عصبانیت طولانی مدت و کینه ورزی است!
بیماری قند: بخاطر افسوس گذشته ها را خوردن است!
سر درد: به دلیل انتقاد از خود و دیگران است!
زکام: بخاطر وجود آشفته‌گی های ذهنی است!
درد مفاصل: به دلیل نیاز به محبت و آغوش گرم است!
فشارخون: به خاطر مشکل عاطفی درازمدتی است که حل نشده باقی مانده!

پس بیایید ذهن های ما را پاک کرده و شستشو دهیم. دیگران را ببخشیم، خودمان را ببخشیم، بیشتر محبت کنیم، کمتر گله و شکایت کنیم، فراوان تر بخندیم و شاد باشیم و بدانیم افکار ما بسیار قدرتمند و اثرگذار هستند و تاثیرات بسیار شگفت انگیزی از خود باقی می گذارند.

اسلام چقدر دقیق و عمیق ضعف داخلی و درونی را با تأکیدی بر خود شناسی و جهاد با نفس (جهاد اکبر) و تأکید بر مکارم اخلاق و... شناسایی و چاره جویی نموده است.
خداوند حکیم در قرآن کریم میفرماید: «بدرستی که الله سرنوشت هیچ قوم را تغییر نمی دهد مگر اینکه آنها در نفس های خودشان تغییر وارد کنند.»

آموزش و پرورش نفس عرصه خطیر و مصاف نفس گریست که ضعف در آن انسان و جهان را به خاک و خون کشانیده است. پیروزی در این پیکار مشکل است ولی ضعف، شکست و یا واماندگی در این مبارزه زندگی را به مراتب مشکل تر و منفی تر خواهد ساخت. پس باید «به خود آییم». بنابراین راه حل در ایجاد تحول و تکامل در ذهن و ضمیر خود ما و جامعه ما می باشد.
شناخت ضعف داخلی، گام نخست در طی این

طریقه و آزادی این خطه می باشد.
وقتی عامل داخلی را عامل اولی و اصلی نا بسامانی های خویش عنوان میکنیم یک حسن آن این است که اصلاح و تحول را برای ما ممکن و دست یافتنی میسازد. زیرا رموت کنترل خود ما در دست ما است ولی رموت کنترل عوامل خارجی از دسترس ما خارج است. ما عمل دیگران را نمیتوانیم مهار سازیم ولی عکس العمل خود را میتوانیم مهار ساخته و جهت دهیم.

خدایا! ما را از شر نفس خود ما و اشراری داخلی و خارجی حفظ فرما!
ناصر و منصور باشید

اندونیزیا ۲۴ جوزای ۱۳۹۹ مطابق ۱۵ جون ۲۰۲۰